

:: SALUT PÚBLICA :: INTERESSOS POPULARS :: ARTS Y LLETRAS ::

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: Ronda de l' Universitat, 96. BARCELONA

A «LA CAMPANA DE GRACIA»

Contestant *La Campana de Gracia* al article que varem dedicar-li en nostre últim número acceptant lo reto que ella havia llessat, respecte á l' AUTONOMIA y l' PACTE, diu que ella «may fuig lo cos, si la polèmica que s'entaula es digna y va al gra.»

En aqueix terreny desitjavam véurela, y aquet sempre será lo nostre camp d'operacions.

Nos ha complascut sobremanera la declaració que fa dihent que ARA NO ES FEDERAL. Franquesa avans que tot, amiga.

Res mes dolent, en las qüestions que interessan al poble, que fer que á un lo pujan pendre per altre.

Anem á fernos cárrech, per alt per alt, dels motius per los quals diu *La Campana* que ara no és partidaria de la federació, perque francament no 'ls considerem suficients, ni molt menos, per abandonar unas ideas que s'havian cregut bonas y defensat ab tant d'entussiasme. Diu lo colega ex-federal:

«*La Campana* ha sigut y será sempre republicana y democrata, va ser federal mentres va creure que la federació era la garantia de la república y de la democracia. Pero 'l dia que van declarar-se autònomos los federals de Cartagena, aquells que á l' any 73 van alsarse contra en Pi y avuy lo felicitan, lo dia que 'ls federals de Alcoy van sellar lo pacte ab la sanch del republicà Albons, lo dia que 'l senyor Anrich, ministre d' en Pi y Margall, va anar á ser ministre de don Carlos, aquell dia varem dir lo que dihém avuy respecte á la autonomia y al pacte: «—Aquestos manaments s' enclouhen en dos: Estella y Cartagena.»

En primer lloch nos alegrém de que afirmi que SERÁ SEMPRE republicana y democrata. (Pre-nemne nota, que pot ser en lo transcurs de nostra amigable polèmica nos convinga referirli que es democrata.)

Tocant á las rahons que alega per haber deixat de ser federal, y partint del principi de donarli tota la rahó que vulga respecte al cantonalisme, ¿justificaria may la conducta de uns quants, encara que fos equivocada, per deixar de ser bonas las ideas que fins allí ho habian sigut?

¿Eran las personas que figuravan á las horas en lo partit federal lo que defensava *La Campana*, ó eran las ideas?

Respecte al segon punt, ó siga al assassinat del senyor Albons, arcalde de Alcoy, es precís fer un xich de historia.

Llegim en los diaris d' aquell temps, qu' en dita població va organitzar-se una pacífica manifestació de obrers, demanant lo que estava en son perfecte dret de petició, que era un rebaix d' horas de treball y un augment de salari.

Rebé l' arcalde la manifestació desde un balcó de Casa de la Ciutat, y com pe 'ls manifestants se llessés algun viva que no agradés prou al senyor Albons, aquest se tregué un revolver y dispará contra las masses de obrers. Un cobrador de contribucions qu' estava al seu costat imitá l' exemple de l' arcalde, y los disparos causaren un mort y dos ferits.

Aixó fou la espurna que produhí lo desastre. ¿No recorda *La Campana* lo que passá, per un insult menos grave, ab lo general Bassa á Barcelona?

¿Y per aixó, QUE NO FOU FET PER CAP PARTIT, deixá *La Campana* de ser federal?

La Campana també fa argument del ex-ministre Anrich. ¿Es dir que perque un carlista traydor, fingit-se federal, lográ escalar un alt puesto en temps de agitació política, ne dedueix ser dolenta la federació?

¿Vaya una llógica la de *La Campana*! Perque una ciutat intentá fer federació de distint modo del que *La Campana* creya convenient; perque la multitud matá á un individu

que dispará contra ella, causant tres víctimas, perque en un partit surt un traydor que s' hi ha introduhit, ella ne dedueix que no 's deu ser federal.

¿Altres deuen haber sigut los motius que han fet fugir á *La Campana* del camp federal?

Los que alega son tan petits, que francament, se perden de vista. Nosaltres li donariam bola negra, pero ja que sembla vol esser sincera, franca, etc., fassins lo favor de dirnos PERQUE JA NO ES FEDERAL?

Y deixem aquest assumpto y entrem en lo fondo de la polèmica que motiva aquestes ratllas.

Diu *La Campana* en son article, que desafía al home mes enamorat de las teorías á que probi que 'l sistema de l' AUTONOMIA y l' PACTE siga realisable.

¿Qué hi ha mes bonich que el gran principi de l' AUTONOMIA!

¿Qué mes preciós, digne y lliberal, que l' home siga autònom?

¿Qué vol dir autònom?

Vol dir libre, atribució de regirse per propias lleys; com l' etimología de la mateixa paraula ho expresa: autònom, dels mots grechs: autos (mateix) y nomos (llej). Llibertat de governarse per lleys fetas per un mateix.

¿Y li sembla á la *Campana* que l' autonomia no es realisable? Es que deu fer lo pagés.

Avuy tothom clama contra l' absorció dels centros, y en primer lloch d' aquest Madrit, que deu tenir las butxacas foradadas, perque may se l' hi acaban d' omplir. Tothom vol la descentralisació, donchs tothom vol l' autonomia.

Digui la mateixa *Campana*, ¿no li agrada l' autonomia? ¿estaria gaire contenta si qualsevol altre se cuidés dels negocis d' ella? Segurament que no. Donchs mes motius tenen los pobles pera esser amants de l' autonomia, puig ab la

Intervenció sempre engorrosa é impertinent del poder central no fan més que suar sanch y aigua, pagar contribucions y veurers eternament faltas de camins, carreteras y canals que deurian portar lo benestar relatiu á que tothom te dret, mentres se guanyi las caixaladas.

Cap home,—en lo dret natural,—es mes que un altre y res hi ha que puga obligarlo á res, mentres no ataquí la autonomia y drets dels demés, perque, ja es sabut que la llibertat y 'ls drets del un acaban allí ahont comensan los del altre. Fórmula progressiva y preciosa. ¡Manifestació pràctica del gran principi lliberal de l'Autonomia!

Quan en ús de la seva autonomia se casan dos de ben encatarinats, encara que no tingan més que per menjar, ningú viu més felís qu'ells. Pero si aquestos dos se casan per la voluntat de sos pares ó tutors y no per la propia, de res serveix que sian ríchs; tot lo forsats cansa; las personas com los pobles no están per sufrir cap jou y... ja pot deduhir conseqüencias.

Y tan poch favor vol fer al bon sentit del poble, senyora Campana, que no 'l cregui capàs de guiar-se á sí mateix? Li demostrarem lo contrari ab un exemple: Figuris que demá obrissin las portas de tots los presiris y presons y s'abolissen la magistratura, las guardias de seguritat pública y tot lo que son á la gent dolenta com lo papu á las criaturas, ¿vritat que la gent honrada estaria en contínuo perill? ¿Eh que la mica de autonomia particular y altre mica de seguritat que disfrutem avuy tot perillaria? Naturalment. Pero ¿li sembla á la Campana que la massa de la gent honrada no trobaria medi de sustraurers al perill de caure en mans dels lladregots y assessins vulgars? Sí, no ho dubi.

Després de l' AUTONOMIA hi ha lo PACTE. Llavoras l' un buscaria l' amiatat de l' altre pera l' apoyo mútuo y en la gran palanca de l' Associació trobaria la garantia complerta de tots los seus drets, pactant.

PACTE, (del llatí: *pactum*) es equivalent á contracte ó conveni.

PACTE, donchs, es lo complement de l' AUTONOMIA, es la manera de fer pràctica la vida de las colectivitats.

Per medi del Pacte, (unió, associació) los individuos determinan tot quant pugan necessitar pera son progrés y benestar; pera la producció, la distribució y lo consum; pera tot quant convinga al foment de sos interessos, morals, intellectuals y materials.

¿Que 'l PACTE no es pràctich? Estranyem que ho diga. Desde que tenim ús de rahó que 'l veyém practicar en la esfera particular ó de l' amiatat.

Allá van exemples.

La Campana ha convingut en acceptar una polémica ab LA TRAMONTANA; donchs habem pactat pràcticament.

Habem pactat discutir l' AUTONOMIA y lo PACTE.

La Campana va ferse possibilista; donchs títimament va pactar ab en Castelar y los possibilistas, deixant de pactar ab los federalistas.

Quan una persona contrau amiatat ab una altra y s' ofereixen la casa y serveys recíprocament, aquestos dos pactan en ús de l' autonomia que ningú 'ls hi nega, perque la centralisació no ha pogut arribar tan enllá.

¿Y en lo comers,—cosa més complicada que la vida particular,—no veyem també practicar lo PACTE en diversitat de formás?

***

Y posém aquí punt per avuy, que 'ns habem allargat mes de lo que permet l' espay del periódich.

¡Sembla impossible que després de tants anys que tenim; que després d' haber llegit y sentit alabar, tant y tant, la Autonomia y lo Pacte, tinguem que consagrarnos en sa defensa!

Ja n' hi ha prou, per ara, senyora Campana. Me sembla que ja te molta tela per anar respondent.

—LL.—

¡COSAS DEL MON!

A MON BEN VOLGUT AMICH ANTON MIRALLES

—Vaig á contarte, amich Anton...

—¿Qué vols contarme?

—¡Cosas del mon!

Mossen Pau, que es sacerdot molt devot y molt de fe, en la quaresma predica: «Feu dejuni, germans meus.» Y ell, que tot aixó pregona, sens temor de aná al infern de bons talls y bonas viandas s' atipa á mes no poguer.

—¡Quins religiosos! per mi no ho son.

—Be, ¿qué vols ferhi?

¡Cosas del mon!

Quedá viuda la Maria tot just ara farà un mes, —¡Oh, Deu meu, me faré monja! en mitj de grans plors digué. Mes avuy ja ni dol porta, ni ab lo mort ha pensat mes, sempre alegre, salta y balla y ja 's casa 'l mes que ve.

—Te rahó 'l ditxo:

Vesten Anton....

—Be, ¿qué vols ferhi?

¡Cosas del mon!

Un tal Llopis coneix jo que, si 't troba pe 'l carrer, te fa l' amich y 't respalla y 't fa entrá á pendre café; y després tu paga 'l gasto perque ell no 's treu cap diné, y si t' han de tornar cambi, se 'l queda ell tot satisfet.

—¡Vaya un pillastre!

¡Vaya un bribon!

—Be, ¿qué vols ferhi?

¡Cosas del mon!

J. R.

UN RECORT

Catorze anys fa avuy que Vilanova y Geltrú va estar de dol, puig quatre lliberals foren morts traïdrament per los Mossos de la Esquadra en la masía de casa Girona, del camí de Sitjes y al costat de la riera de Ribas.

Per atraurels allí ahont debían trobar una tan gloriosa com traïdora mort, se valgueren los agents d' aquell govern de uns falsos avisos dihentlosi que en dita masía havian de tenir aquella nit una entrevista ab l' Escoda y en Baldrich, conspiradors á las horas, y ells, ab la fe dels que conspiran per la llibertat, acudiren al citat punt, trucaren, y 'ls obriren luego la porta... y lo cervell, puig ja estavan esperantlos pera matarlos dintre de la casa.

A l' endemá los portaren ab un carro com aquell qui porta fems á Vilanova y los tingueren exposats al Hospital, fent corre la veu de

que eran lladres que anavan á robar aquella masía, calumnia vil que indigná á tota la lliberal població de Vilanova, que de sobras coneixia la intatxable conducta d' aquells honrats lliberals.

LA TRAMONTANA, creyent interpretar los sentiments de tots los lliberals de Vilanova y Geltrú, dedica un recort y una llágrima á la memoria d' aquells martirs de la llibertat.

S. P.

Vilanova y Geltrú, 6 de Juny de 1881.

La Campana de Gracia al acceptar la polémica ab nosaltres sobre l' AUTONOMIA y 'l PACTE, sembla que 's donga vergonya d' anomenar LA TRAMONTANA. Pero ab los rodeigs que dona no 'ns fa sino favor, puig nos diu: un CERT periódich, com si no tinguessim nom.

Si, senyora Campana, som un periódich CERT ó CERT periódich, com vosté vulga. Los certs com á certs; los dubtosos com á dubtosos, com diuhen los católichs. Així la mateixa Campana 's fa la sentència: si nosaltres som CERTS ella será DUBTOSA.

Pitjor per ella.

La Campana nos vol donar una lliçó á propòsit d' haberli parodiat una caricatura.

Miri allí ahont posa 'ls peus, no badoqueji, que li passa alló de veure una palla en l' ull del vehí y no adonarse de la viga en lo propi. Aixó li diu un periódich CERT.

No combregan ab rodas de molí los lectors de La Campana que 'ls hi puga fer creure ser un robo artístich, ó una usurpació, com diu ella, la última caricatura de LA TRAMONTANA.

Tothom ho va veure que 's tractaba de tornarli la pilota ab las sevas mateixas armas; puig avuy se sab ben distingir entre la copia grosseira y la parodia ó crítica.

LA TRAMONTANA no te cap necessitat de apropiarse caricaturas de ningú, encara que fossen del Punch de Londres, ni de plagiar l' estatua del Soldat de Maraton com ha fet un dubtós periódich.

Trasladem á nostres lectors lo següent telégrama que publica un diari.

«La familia real regressará aquest vespre d' Aranjuez ahont va anar á inaugurar la plassa de toros.»

Fassin vostres los comentaris, que jo no m' embolico.

En la última corrida verificada en la plassa de Aranjuez, saltá un toro á un tendido produhint numerosas desgracias.

La civilisació no hi ha guanyat res.

Los carlins se bellugan altra vegada.

S' assegura que alguns cabecillas de la última guerra recorran las poblacions de Catalunya distribuhint diners als orelluts.

A Manresa s' enrahona á cau d' orella entre 'ls caps pelats.

Sentiria que 's promogués una nova guerra perque tindriam noves víctimas innocentas y mes infelissos órfens y viudas.

Per altra part celebraría que la llana surtis á pasturar.

Així tindriam lo gust d' anar á cassar y tornar ben provehits de fieras... ab clatell de bé.

La Democracia, periódich democrátich progressista, que es com si diguessim partidari de la centralisació fins al moll dels óssos, publica un article titulat *La miseria en provincias* y d' ell n' extrayém aquet parrafet:

«Mentres tant la miseria cundeix á provincias: lo pobre treballador se mor de fam, ningú 's recorda d' ell, sos sospirs se perden en las fastuositats de Madrit, foco perenne d' ambicions, pou insondable de maldats y centro comú de aventurers.»

Bon botó per mostra.

M. Littré ha mort.

Aquest sabi eminent tenia una inteligencia enciclopédica y sos grans y universals coneixements, conservats per la imprenta, quedan consignats en multitud de llibres pera bé de la humanitat.

Per aixó y perque may anava á missa ni al sermó ni á cumplir ab la parroquia, lo clero li tenia una tirria d' alló més, fins al punt que un bisbe que 's deya Dupanloup y qu' era de la Academia de Ciencias de Paris no va volguer anar may mes á tal corporació quan va veure elegit á n' en Littré.

Es vritat que 'l sabi mort no creya en l' ànima ni en res de tot aixó sobrenatural de que tant se parla y ningú ha vist, pero en cambi demostraba com dos y dos fan quatre que lo natural es lo positiu y lo sobrenatural una *camama*.

Quan lo clero va sapiguer que 'l sabi ateo estava agonisant va conseguir, ajudat per la familia del moribundo, ferli totas las ceremonias católicas que encara s' usan en tals casos.

Y ab aixó no preguntin si n' farán de propaganda aquestos mestres.

Mentres lo sabi estava, en la plenitut de la seva inteligencia, ningú volia convertirlo, pero quan lo varen veure á punt de morir, com corbs caigueren demunt son cos pera aprofitar aquella agonía en benefici de la conservació de la llana dels bens del reumat católich.

A Tarragona tenen un catedràtich d' un talent tan privilegiat que jo no sé com no 'l guardan dintre d' una escaparata.

Quan ensenya geografia explica las horas de camí que hi ha d' aquí al infern, que segons ell son 1876. (Y també deu saber quantas pasas hi han de la cátedra al cel.)

En geometria ensenya á dividir una ratlla indefinida en cinch parts iguals.

Area, diu lo fenomenal sabi, es un metro quadrat.

Y superficie d' un cos, podria afegir, es la esquena d' un ase. Y espay es la distancia que va de l' una á l' altra orella, sino que alguns lo tenen *plé* de cotó fluix ó serraduras de caoba, en qual cas no deuen ensenyar de res sino ensenyarlos á n' ells en una colecció de *sabis*.

La distingida societat «Centro Recreativo» de la vehina vila de Gracia, (que avans sols pensava en donar balls,) lo diumenje vinent celebrará una vetllada literaria en la qual s' hi llegirán traballs poétichs d' alguns joves de la citada vila, com també escullidas composicions dels mes reputats escriptors d' aquesta ciutat.

LA TRAMONTANA no pot méns de felicitar á la citada societat per lo acertat pensament que ha tingut, y al mateix temps, animarla perque segueixi avant, en lo bon camí que ha emprés.

Com es innegable la importancia de Port-Bou, per mes que siga una població nascuda ahir, desitjariam que en la seva estació no hi faltés, com ara, un venedor de guias de carrils,

llibres y periódichs, perque 'm fa vergonya que 'l espanyols ho trobem bastant ben montat en la primera estació de Fransa, Cèrbere, y 'ls francesos troban á faltarho completament en la primera d' Espanya, Port-Bou.

«No podrian arreglarho, d' acort lo senyor Planás y 'l senyor Solanas?»

A 'is mestres d' escola de la provincia de Sagrassa se 'ls hi deuen cinch anys de pagas.

Lo doctor Tanner estaria d' enhorabona si fos mestre aquí á Espanya.

En lloch d' estarse quaranta dias de *voluntat* sense menjar, me sembla que 'l poder l' hi faria estar quaranta anys *per forsa*.

Per diferent conducte del que fins avuy habiam rebut las noticias de Torroella de Montgrí, se 'ns ha comunicat lo següent:

«A conseqüencia de lo que portava LA TRAMONTANA en sos números 7 y 8 sobre lo vicari mossen Pau de Torroella de Montgrí, fa poch dias va passar una escena ab nostre corresponsal que, á no haber sigut la serenitat y cordura de aquest últim, podia haber tingut desastrosas conseqüencias.

«Es lo cas que varen trobarse lo senyor vicari y 'l corresponsal aludit en una botiga de fuster lo dijous de la setmana passada, y mossen Pau comensá apostrofant á l' altre de una manera tan poch convenient, que sembla impossible que un ministre del altar usi paraulas que alguns creurian solzament dignes de un carreter.

«Mossen Pau estava tan frenétich, que ab la disputa tutejava al seu antagonista y parlava tan destemplet, que 's comenta que si continúa aixís movent rahons, prompte l' hi tindrán de senyalar un número.

«Sé que 'l vostre corresponsal l' hi va dar una filípica que l' *enllustrat* vicari va lleparsen los dits, deduhintse de aqueix tan imprudent fet, que aquest bon senyor vicari no té las circunstancias que á los apóstols recomenava lo *bon Jesús*.»

Lo divendres últim estigué en Torroella de Montgrí lo molt ilustre senyor Vicari general de Girona, acompanyat de dos de sos auxiliars y dos Guardias civils. Se creu que l' objecte que 'ls hi portava era resoldre aquell cas tan misteriós que deyam en nostre número pròxim passat respecte al enterrament del cadávre del senyor Costa, perque desseguida se contituiren en tribunal prenent declaracions á personas de de avansada edat y sá criteri.

Han passat vuyt dias y encara no se sab res.

A última hora se dona com á cert que lo cos del senyor Costa ha sigut enterrat prop de la paret del Nort de la capella del Roser, á vint passos de distancia del cementiri, segons disposició del Vicari general.

Mentres lo clero pugua ficar basa en las qüestions civils, se veurán aquestas vergonyas.

DE SANT PETERSBOURG

diuen que s' ha descubert un atentat contra la vida del emperador de Russia, fentse ab aquest motiu numerosas presons.

Ni que 'm donguessen casa franca aniria á viure aprop del emperador.

A Wiesbaden també s' ha descubert un altre atentat contra l' emperador d' Alemania.

Lo que jo dich: primer passaria per sota la bastida d' un manobra que pé 'l costat d' un palau imperial.

A Vanguarda, periódich avansat de Portugal, ha traduhit la biografia de 'n Pi y Margall que publicarem en lo número extraordinari del 22 de maig.

La lliga agraria d' Irlanda ha resolt resistir al Govern y 's tem un alsament de tota la isla.

Los irlandesos residents en América afirman que han remés 50,000 fusells pera organisar la revolució.

No trobo grans disbaras que 's sublevi aquella gent; perque aquell que sembla vent sempre recull tempestats.

Segons noticias de Russia s' han adoptat midas escepcionals pera protegir la vida del emperador, de la emperatriu y del príncep imperial, habentse colcat centinellas á la porta de las habitacions de cada un d' ells.

Per la nit, cap funcionari de la córt pot estar ausent mes de duas horas de palacio.

Tot son capassos de ferho menos donar lli bertat al poble.

Pero 'ls nihilistas no 's cansan.

Ja te rahó 'l refran que diu: *La penitencia va en el pecado*.

EPIGRAMAS

—Ab lo que diu en Tomás may treu nas,—deya en Morato.
—Donchs digas, si no treu nas, que 'l pobre deu esser xato.

—La vista he perdut, Bernat.
—Aixó ray, no cal pensarhi; posí un anunci al diari, potsé algú l' haurá trobat.

PLAGAS DE BARCELONA

XARADAS

Un dos invers va trovar l' hereu del mas d' en Girbal, y va dir:—Podré comprar un hu per poguerhi anar cada festa ab la total.

Fentne fe una hu tercera, D. Eudal, qu' es home rich, l' hi va dir un jorn l' Enrich: —No ho fa bé d' eixa manera, prima quarta D. Eudal sembla que aixís s' ensolsia. —Donchs hu dos, si succehia, quebrantne, fora total.

PINTÓ DE VILANOVA

SOLUCIONS

À LAS CABORIAS DEL NÚMERO PASSAT

XARADAS: 1.ª Ma-llor-qui-na. 2.ª O-li-va.

GEROGLÍFICH: Sota ia mar hi ha grans tresors

CORRESPONDENCIA

A. Farigola. Gracias per tot; es bo. Respecte á l' actitut presa en la polémica no mereixem la enhorabona perque fem no mes que lo degut. || J. T. y P. T. Tot es fluix y mal versificat. || P. M. Gracias per la felicitació sobre lo de la Autonomia y 'l Pacte, pero tambe 'ns fa un xich massa de favor, home || S. Piers. Ja ho veu. Li repetim lo del anterior. || Plagas de Barcelona. Está be. Aviat deixarà de ser plagas. || Blay Blanch Coixenjan de sentit, pero veurém d' arreglarlos. || Mirissi una mica més home, que vosté 'n sab y nosaltres tenim molta feynal || A. Arnall. (Alcny) Lo administrador es fora y no li podem contestar. Sabem que se li van remetre molts números en un sol envió. La setmana próxima trobará la contesta en aquest mateix lloch. Los epigramas son desiguals, no serveixen. || J. Santacana y Puig. Sortirém victoriosos perque la rahó sempre triúmf. Moltes gracias per tot. No insertém la seva carta per falta d' espay. Además ja s' anirá aclarint tot en la polémica. || S. Martí. Algo anirá. || Danton. (Torroella.) En aquest número ho veurá lo que repliquem al consabat setmanari. Y encara no som allá ahont aném. || B. Ramo y M. Sentim que la falta d' espay no 'ns hagi permés insertarho.

Explosió de "El Relampago"

LA TRAMONTANA, N.º 19

ACONTEIXEMENTS

DIÀ 10 DE MAIG DE 1881

Crònica del Treball

Explosió de *El Relampago*, fàbrica de focs artificials (Gracia.)

Explosió de la caldera de la fàbrica de teixits mecànics del Sr. Rodés.

Desgràcies del ferrocarril de Sarrià.

Explosió de la fàbrica de pólvora a Navarres.

Etc., etc.

Molts morts, ferits y famílies sense pa.

Crònica del Auxili

Moltes víctimes y pocs diners.

Molt ruid y pocs nous.

Los socorros arriban tart y sempre son insuficients.

Ben pocs se recordan del dol etern dels pobres desamparats.

Molta caritat cristiana, y poca solidaritat humana.

—¡Tireu! ¡Ompliu la safata! ¡No n' hi haurá prou!—

Sembla que per aquets encontorns de la *Verge del Remey* s' hi corren més perills que per lo carrer de *Perot lo Lladre*.

—¡Ni á peu s' hi pot passar per aquest carrer de Aragó!
—Es cert. Y ab aquets embrassos no hi pasará 'l carril.